

12

บทบาทศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน

ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและอิหร่าน¹

The Role of Cultural Center of The Embassy of the I.R.
in International Relations between Thailand and Iran.

พรพรรณ โปร่งจิตร์

Pornpan Prongchitr

อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, D.A. Department of History,

Faculty of Social Sciences Srinakharinwirot University

ได้รับ 25 มีนาคม 2566

แก้ไข 24 กรกฎาคม 2566

อนุมัติให้ตีพิมพ์ 27 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

ศูนย์วัฒนธรรมทำหน้าที่เผยแพร่วัฒนธรรมอิสลาม และการโฆษณาชวนเชื่อในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศต่าง ๆ

การดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านได้แสวงหาความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศไทยด้วยเช่นกัน เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศสามารถเข้าใจและรับรู้วัฒนธรรมของกันและกัน อีกทั้งยังทำหน้าที่ปรับปรุงข้อมูลในมิติของวัฒนธรรมให้ถูกต้องและทันกับยุคสมัย มีโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับประเทศไทยมาตั้งแต่อดีต รวมถึงการพิมพ์หนังสือไทยศึกษา แปลหนังสือทั้งด้านศิลปะ บทกวี วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีการจัดสัมมนา นิทรรศการ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เช่น โครงการสอนภาษาเปอร์เซีย โครงการนำภาพยนตร์

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องเรื่อง วิเคราะห์บทบาทของศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านประจำประเทศไทยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กรณีศึกษา ความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมในประเทศไทย เงินรายได้คณะสังคมศาสตร์ ประจำปี 2565

ที่สะท้อนถึงสังคมและสะท้อนค่านิยมอิหร่าน มาฉายให้ชาวไทยได้รับชมเพื่อความรู้ความเข้าใจ และมีสาระบันเทิง โครงการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่า วัฒนธรรมอิหร่าน ซึ่งอิหร่านนำมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่การปฏิวัติอิหร่าน กิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างมุสลิมไทยผู้ปฏิบัติตามแนวทางสำนักคิดชีอะห์และมุสลิมอิหร่าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอัตลักษณ์ของมุสลิมผู้ปฏิบัติตามแนวสำนักคิดชีอะห์

แต่สิ่งที่สำคัญที่ปรากฏจากการศึกษา คือ ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านได้ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศโดยนำรูปแบบของวัฒนธรรมมาดำเนินกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายของประเทศได้

คำสำคัญ ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน บทบาท ความสัมพันธ์ ไทย อิหร่าน

Abstract

The Iranian Cultural Center, as you've described, plays a significant role in disseminating Islamic culture and promoting the spread of Islam, while also fostering cooperation with organizations outside of Iran to enhance understanding between different countries. Here are some key points from your description:

1. Dissemination of Islamic Culture: The center's primary objective is to promote Islamic culture and values, which includes activities related to the propagation of Islam.

2. Cooperation with External Organizations: The center seeks collaboration with various public and private entities both within and outside Iran to achieve its goals. This cooperation likely extends to cultural exchange programs, educational initiatives, and more.

3. Understanding of Thai Culture: In addition to promoting Iranian culture, there is an emphasis on facilitating knowledge and understanding of Thai culture among Iranians. This mutual cultural exchange aims to enable people from both countries to better comprehend and appreciate each other's cultures.

4. Updating Cultural Information: The center also ensures that cultural information and materials are kept up to date and accurate, reflecting contemporary times.

5. Cultural Exchange Programs with Thailand: The center has engaged in cultural exchange programs with Thailand for some time. This includes activities like publishing books related to Thai studies, translating literature on various topics, organizing seminars, exhibitions, and sharing Iranian films that showcase societal and cultural aspects.

6. Persian Language Teaching Project: The center is involved in teaching the Persian language to individuals in Thailand, further promoting cultural understanding.

7. Unity and Identity: The activities of the center contribute to fostering unity between Thai Muslims following the Shia school of thought and Iranian Muslims. This unity is seen as part of building the identity of Shia Muslims.

8. Promoting Understanding: Importantly, the Iranian Cultural Center seeks to promote understanding between the people of Iran and Thailand by using cultural forms and activities to achieve national goals. This implies that cultural diplomacy is an important tool in their values.

Overall, the Iranian Cultural Center serves as a platform for cultural exchange and diplomacy, aiming to enhance understanding and cooperation between Iran and Thailand while also promoting Islamic culture and values.

Keyword: Iranian Culture Center, role, cooperation, Thailand, Iran

1. กระบวนการวัฒนธรรมและแนวโน้มอิสลาม ประเทศสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน

การปฏิวัติอิสลามแห่งอิหร่าน เมื่อ ค.ศ. 1979 เป็นเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์โลกที่แสดงให้เห็นความสำคัญของพลังทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่ลักษณะเด่นของเหตุการณ์การปฏิวัติอิสลามคือมีการนำศาสนามาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ ทำให้เกิดการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางศาสนากับกลุ่มที่มีกระแสความคิดทางการเมืองแบบฆราวาส (Secularization)

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีบทกำหนดเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติที่ครอบคลุมรอบด้าน โดยมีพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นธรรมนูญสูงสุดในการดำรงชีวิต อิสลามนอกจากจะเป็นความเชื่อทางศาสนา อิสลามเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต โดยมีรูปแบบพฤติกรรมที่ถูกกำหนดไว้เป็นมาตรฐานโดยเฉพาะ

การปฏิวัติอิสลามอิหร่าน ค.ศ.1979 นั้นเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีแนวคิดชาตินิยมและศาสนานิยมกับกษัตริย์ คือพระเจ้ามุฮัมมัด เรซา ปาห์ลาวีชาห์ ผู้มีแนวคิดนิยมตะวันตก สาเหตุความขัดแย้งเกิดจากความไม่พอใจของกลุ่มชาตินิยมที่เห็นว่ารัฐบาลอิหร่านในขณะนั้นไม่มีอำนาจในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศได้อย่างที่แท้จริง โดยเฉพาะผลประโยชน์ด้านน้ำมันที่รัฐบาลอิหร่านต้องแบ่งผลประโยชน์ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมกับชาติมหาอำนาจตะวันตก กลุ่มชาตินิยมมองว่ารัฐบาลอิหร่านให้ส่วนแบ่งในสัมปทานกับต่างชาติมากเกินไป ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลมุฮัมมัด เรซา ปาห์ลาวีชาห์กับประชาชนอิหร่านมีเพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันชาห์แห่งอิหร่านกลับมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชาติตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา อิหร่านได้รับเงินช่วยเหลือทั้งทางทหารและทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา อิหร่านได้กลายเป็นชาติที่มีอำนาจเหนืออ่าวเปอร์เซียและมหาสมุทรอินเดีย เนื่องจากกองทัพอิหร่านมีความยิ่งใหญ่ทั้งด้านกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นผลมาจากรายได้จากน้ำมัน ทำให้อิหร่านสามารถสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ แต่ประชาชนกลับมองว่าชาห์เป็นเพียงหุ่นเชิดของสหรัฐอเมริกา

มุฮัมมัด เรซา ปาห์ลาวีชาห์ ขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 26 กันยายน ค.ศ. 1941 ในช่วงเวลานี้อิหร่านมีรายได้จากการขายน้ำมันมูลค่ามหาศาล ทำให้มุฮัมมัด เรซา ปาห์ลาวีชาห์ ได้เป็นผู้นำในภูมิภาคตะวันออกกลาง พระองค์ได้เพิ่มความเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยในปี ค.ศ. 1971 ได้จัดงานฉลอง 2500 ปีแห่งระบอบราชาธิปไตยในอิหร่าน เพื่อฟื้นฟูความรู้สึกชาตินิยมที่เชื่อมโยงพระองค์กับกษัตริย์เปอร์เซียโบราณ การจัดงานนี้ประชาชนมองว่าเป็นการแสดงถึงความฟุ้งเฟ้อ ใช้เงินของประเทศเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตนเอง และแสดงถึงความห่างไกลจากศาสนาอิสลาม ซึ่งประชาชนไม่ยอมรับและมองว่าตนเองนั้นใกล้ชิดกับศาสนาอิสลามมากกว่าอาณาจักรเปอร์เซีย ตัวอย่างของการทำทาบบาทของอิสลามคือ การที่ชาห์แทนที่ปฏิทินอิสลามด้วยปฏิทินของราชวงศ์ซึ่งจัดบันทึกวันตั้งแต่สมัยของพระเจ้าไซรัสมหาราชแห่งจักรวรรดิเปอร์เซีย ทำให้เกิดความไม่พอใจอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักการศาสนา ผู้นำทางศาสนาที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านชาห์คือ อยาตุลลอห์ รูฮุลลอฮ์ โคเมย์นี (Ayatollah Ruhollah Khomeini)¹ เป็นผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์การปกครองของชาห์และเป็นผู้ดำเนินการต่อต้านการปกครองของชาห์ รัฐบาลชาห์พยายามสร้างภาพให้ตะวันตกมองว่า

¹อยาตุลลอห์ รูฮุลลอฮ์ โคเมย์นี (Ayatollah Ruhollah Khomeini) เป็นผู้นำทางศาสนาของมุสลิมอิหร่าน และเป็นผู้นำแห่งการปฏิวัติและสถาปนาสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน อยาตุลลอห์ รูฮุลลอฮ์

โคมัยนีคือพวกหัวโบราณที่พยายามต่อต้านนโยบายที่ดีของรัฐบาล เช่น นโยบายการปฏิรูปที่ดิน เพราะทำให้นักการศาสนาเสียผลประโยชน์ แต่แท้จริงแล้วนักการศาสนาได้เรียกร้องผลประโยชน์ให้กับคนยากจน ต่อต้านความร่ำรวยของชนชั้นสูง

มุฮัมมัด เรซ่า ปาห์ลาวีชาวอิหร่านพยายามสร้างความพอใจให้กับประชาชนโดยการออกแผนการปฏิรูปประเทศ โดยใช้ชื่อว่า “การปฏิวัติขาว”(White Revolution)¹ แต่ก็ไม่ทำให้การปกครองของพระองค์เป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมถึงนโยบายการต่างประเทศของอิหร่านในสมัยนั้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชาติตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาถึงยังทำให้ประชาชนไม่พอใจเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักการศาสนาองว่าการให้ความสำคัญกับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมและการที่กษัตริย์ลอกเลียนแบบตะวันตกมากเกินไป รวมถึงการบริหารประเทศที่ล้มเหลวในด้านเศรษฐกิจ

เหตุการณ์การจลาจลในปี ค.ศ. 1979 ประชาชนเดินขบวนต่อต้านกษัตริย์และนำไปสู่ความรุนแรง เกิดการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มผู้ประท้วงและทหารของรัฐบาล สุดท้ายมุฮัมมัด เรซ่า ปาห์ลาวีชาวอิหร่านไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์จลาจลได้ ถือเป็นชัยชนะของประชาชนอิหร่านที่ทำให้การปฏิวัติอิสลามภายใต้การนำของอยาตุลเลาะห์ รูฮอลเลาะห์ โคไมนี ประสบความสำเร็จ มุฮัมมัด เรซ่า ปาห์ลาวีชาวอิหร่านได้อพยพออกประเทศจากนั้นได้มีการจัดตั้งสาธารณรัฐอิสลามในอิหร่าน

ภายหลังจากการจัดตั้งประเทศสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านสำเร็จ ต่อมาในปี ค.ศ.1984 ได้มีการตั้งหน่วยงานที่สำคัญขึ้นหน่วยงานระดับกระทรวงที่สำคัญคือ กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะนำอิสลาม เป็นการรวมกระทรวงวัฒนธรรมและศิลปะเข้ากับกระทรวง

โคมัยนี ครอบครัวสืบเชื้อสายมาจากศาสดามุฮัมมัด ครอบครัวโคมัยนีเป็นครอบครัวที่เคร่งศาสนา ชีวิตทางการเมืองของอิหม่ามโคมัยนีเริ่มตั้งแต่การเข้าศึกษาที่เมืองกุม (Qum) ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาและเผยแพร่อิสลาม นิเกฮ์ซอห์ และต่อมาอิหม่ามโคมัยนี คือผู้นำในการต่อต้านรัฐบาลเผด็จการราชาธิปไตยและขัดขวางสหรัฐอเมริกาในการเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอิหร่าน ส่งผลให้อิหม่ามโคมัยนีถูกขับไล่และต้องลี้ภัยในต่างประเทศเป็นเวลา 15 ปี ในช่วงที่ลี้ภัยอยู่นอกประเทศ อิหม่ามโคมัยนีได้ชี้แนะประชาชนอิหร่านต่อต้านราชวงศ์ปาห์ลาวีและรัฐบาลอิหร่าน จนนำไปสู่การปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน เมื่อ ค.ศ. 1979

¹การปฏิวัติขาว หมายถึง การปฏิรูปที่ปราศจากการนองเลือด แผนการนี้มี 6 ประเด็น คือ

- (1) ให้มีการปฏิรูปที่ดิน
- (2) ขายโรงงานที่รัฐบาลเป็นเจ้าของเพื่อนำเงินมาปฏิรูปที่ดิน
- (3) ออกกฎหมายเลือกตั้งใหม่เพื่อให้สิทธิสตรีในการออกเสียง
- (4) จัดให้ป่าไม้เป็นสมบัติของชาติ
- (5) ตั้งองค์กรเพื่อการอ่านออกเขียนได้โดยเฉพาะเพื่อการสอนหนังสือในชนบท
- (6) ร่างแผนการในการให้คนงานมีส่วนแบ่งในผลกำไรจากอุตสาหกรรม

สารสนเทศและการท่องเที่ยว โดยใช้ชื่อใหม่อย่างเป็นทางการว่า “กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลาม” กระทรวงนี้เป็นหนึ่งในกระทรวงทางด้านศาสนาและการดูแลวัฒนธรรมและสังคมของสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบและป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมตามกฎหมายของสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน และบังคับใช้รูปแบบทางวัฒนธรรมและสังคมตามหลักการศาสนาอิสลาม

กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลาม มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายในด้านข้อมูล การเผยแพร่วัฒนธรรมอิสลาม และการโฆษณาชวนเชื่อในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญทั้งนี้ นอกจากและเป็นหน่วยงานที่จัดการกิจการภายในประเทศแล้ว กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลามยังมีหน่วยงานภายใน ได้แก่ แผนก ศูนย์ และองค์กรจำนวนมาก ที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม องค์กรย่อยประกอบด้วย: องค์กรการกุศลและกิจการการกุศล องค์กรสำนักข่าวสาธารณรัฐอิสลาม องค์กรวัฒนธรรม และการสื่อสารอิสลาม และสถาบันวิจัย ของวัฒนธรรม ศิลปะ และการสื่อสาร ตลอดจน องค์กรภาพยนตร์และเสียง สำนักสื่อศึกษาและวางแผน และ องค์กรฮัจญ์และแสวงบุญ¹ เป็นต้น

หน้าที่ของหน่วยงานภายในทำหน้าที่ควบคุมโดยการออกใบอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ นิตยสาร โบรชัวร์ แผ่นพับ สื่อโฆษณา ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลผลิตขึ้นหรือเอกชนผลิตขึ้นในประเทศอิหร่านทุกชนิด จะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่กระทรวงเป็นผู้ออกระเบียบเท่านั้น

สำหรับการนำเข้าหรือส่งออก ภาพวาด ประติมากรรม และวัตถุที่เกี่ยวข้องที่เป็นทัศนศิลป์ จะต้องผ่านการตรวจสอบจากกระทรวงและจึงออกใบอนุญาตสำหรับการนำเข้าและส่งออกทุกชนิด

นอกจากนี้กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลาม เป็นหน่วยงานของรัฐบาลทำหน้าที่รับผิดชอบในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับความสอดคล้องของศาสนาและกฎหมายในประเทศอิหร่านให้กับประชาชนชาวอิหร่านทราบโดยทั่วกัน

สำหรับหน่วยงานภายนอกประเทศ กระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลามมีหน่วยงานที่สำคัญในการปฏิบัติการกิจนอกประเทศ คือ ศูนย์วัฒนธรรมสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ศูนย์วัฒนธรรมสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านที่ประจำในประเทศต่างๆ ทำหน้าที่เผยแพร่วัฒนธรรมอิสลาม และการโฆษณาชวนเชื่อในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศต่างๆ

¹Farhang. (2566). Ministry of Culture and Islamic Guidance. (online).

2. ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ประจำประเทศไทย

ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย เป็นหน่วยงานภายในของกระทรวงวัฒนธรรมและแนวนโยบายอิสลาม ประเทศสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน แต่เมื่อปฏิบัติการกิจนอกประเทศจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านอีกชั้นหนึ่ง ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ประจำประเทศไทย มีหน้าที่ตอบสนองพันธกิจหลักของกระทรวงกระทรวงวัฒนธรรมและการแนวนโยบายอิสลาม และพัฒนาความสัมพันธ์ทั้งในด้านความรู้และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะความเข้าใจวัฒนธรรมอิหร่าน ทั้งในด้านความเป็นอารยะและมิติทางศิลปะด้านต่างๆ โดยศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย ได้แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย เพื่อสร้างความเข้าใจและรับรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน¹ และมีนโยบายสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรศาสนาในประเทศไทย การสร้างความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาของไทย ได้แก่การส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการ การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย เป็นต้น

ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1984 ถึงปัจจุบัน โดยมีที่ปรึกษาฝ่ายวัฒนธรรมและผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม ดังรายนามต่อไปนี้

ตารางแสดงรายชื่อหัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย²

ลำดับ	ชื่อ (ภาษาไทย)	ชื่อ (ภาษาฟาร์ซี)	ตำแหน่ง	ปี
1.	มร. นูฮ์มัด ชาลาร์	محمد سالار	رایزن فرهنگی ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	1984-1986
2.	มร. นูฮ์มัด อาลี	محمد علی	رایزن فرهنگی ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	1999-2004
3.	มร.อาเหม็ด คาสลี	احمد خلیلی	وابسته فرهنگی รักษากรุณฝ่ายวัฒนธรรม	2005-2006

¹BERITA MUSLIM MAGAZINE. (2563). อิหร่าน-ไทย มิตรภาพที่ไม่รู้ลืม. (ออนไลน์)

²พรพรรณ โปร่งจิตร์. (2566, 8 เมษายน). สัมภาษณ์ มร. มาจิต ซอดอล หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย.

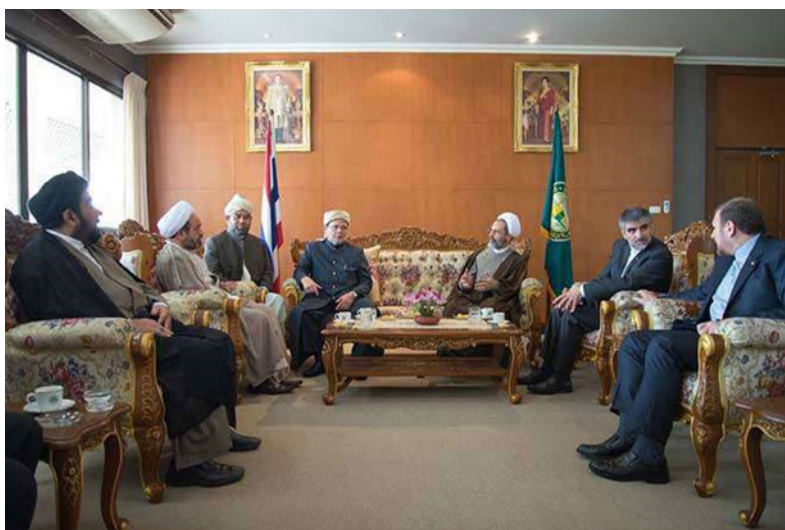
ลำดับ	ชื่อ (ภาษาไทย)	ชื่อ (ภาษาฟาร์ซี)	ตำแหน่ง	ปี
4.	มร.มุฮัมมัด ทัมฮิติ	محمد تمهيدي	سرپرست หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม	2006-2009
5.	มร.ทัมเลห์ จาฮาล	تمله جلال	رايزن فرهنگي ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	2009-2012
6.	มร.มุสตอฟา นาจาเรียน ซอเดห์	مصطفى نجاريان زاده	رايزن فرهنگي ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	2012-2015
7.	มร.มุฮัมมัด เรซา เซนาลี	محمدرضا زينلي	رايزن فرهنگي ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	2015-2018
8.	มร. มะฮ์ดี ฮาซัน คอบนี	مهدي حسنجاني	رايزن فرهنگي ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	2015-2018
9.	มร. มาจิต ซอดอล	سيد مجيد سادات	لاريجاني سرپرست หัวหน้าด้านวัฒนธรรม	2022-2023
10.	มร.มะฮ์ดี ซาเลห์	مهدي زارع	رايزن فرهنگي ที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม	2023-ปัจจุบัน

3. บทบาทศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย

การฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตอีกครั้งระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ได้พัฒนาเพิ่มมากขึ้นรวมถึงการพัฒนาความสัมพันธ์คือมีการรับนักศึกษาไทยไปศึกษาด้านการศาสนาที่ประเทศสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน จึงทำให้ความสัมพันธ์ดีขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในระดับปัจเจกและระดับรัฐ นอกจากนี้สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านได้มีการสนับสนุนมุสลิมไทย ผู้ปฏิบัติตามแนวทางสำนักคิดชีอะห์ในหลายๆ ด้าน เช่น การศึกษา มีการให้ทุนการศึกษาแก่มุสลิมไทยไปศึกษาต่อที่ประเทศอิหร่าน การให้ความช่วยเหลือในการเผยแพร่ศาสนาโดยการตั้งสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ส่งผลให้มีมุสลิมไทยได้เดินทางไปศึกษาและกลับมาพัฒนาและเผยแพร่แนวความคิดสำนักคิดชีอะห์ในสังคมไทย และร่วมกันพัฒนาประเทศไทยในอีกมิติหนึ่ง

บทบาทยุทธศาสตร์วัฒนธรรมอิหร่าน สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านประจำประเทศไทย จากพันธกิจที่กล่าวในข้างต้น ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านจึงมีหน้าที่สำคัญแบ่งเป็นประเด็นต่าง ได้ดังนี้

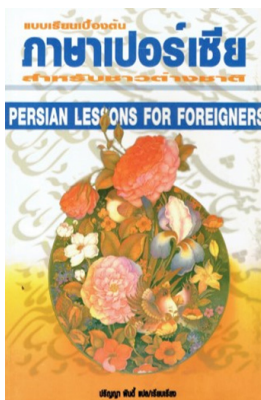
ด้านศาสนา สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชากรมุสลิมส่วนใหญ่มีความเชื่อตามสำนักคิดซุนนี ซึ่งแตกต่างจากมุสลิมอิหร่านที่มีความเชื่อตามสำนักคิดชีอะห์ ความขัดแย้งด้านความเชื่อที่ปรากฏในศาสนาอิสลามนั้นมีหลักฐานปรากฏเป็นที่ประจักษ์ แต่ในสังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่ได้มีความขัดแย้งในด้านนี้ ดังนั้นในการสร้างความเข้าใจและการให้เกียรติมุสลิมในประเทศไทย บทบาทด้านศาสนาของศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านจึงมุ่งเน้นไปที่กลุ่มมุสลิมไทยสำนักคิดชีอะห์ เช่น การจัดและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับมุสลิมสำนักคิดชีอะห์ หรือการเผยแพร่แนวความคิดสำนักคิดชีอะห์ในรูปแบบของหนังสือหรือเอกสารต่างๆ อย่างเปิดเผยและแสดงความจริงใจให้ปรากฏในสังคม เช่น การเข้าพบจุฬาราชมนตรีของที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรมเมื่อมารับตำแหน่งในประเทศไทย หรือการนำบุคคลสำคัญจากอิหร่านเข้าพบเจรจากิจการด้านศาสนาอิสลาม เพื่อปรึกษาแลกเปลี่ยนหาแนวทางสร้างเอกภาพและปรองดองสมานฉันท์ ระหว่างมุสลิม เพื่อการนำเสนออิสลามที่แท้จริงสู่ประชาคมโลก



ภาพอาเยะตุลเลาะห์ อะลี ริกฏอ อะรอฟี ประธานองค์การการศึกษาอิสลามนานาชาติอัลมุสโตฟา ประเทศอิหร่าน ตัวแทนผู้นำสูงสุดของอิหร่าน พร้อมด้วย นายฮูเซน กามาลียอน เอกอัครราชทูตอิหร่านประจำประเทศไทย นายนัจรีญอน ซอเดห์ อุพูตวิฒนธรรม เซดการิมิ กุดดูซียี ผู้แทนมหาวิทยาลัยมุสโตฟานานาชาติ ซัยยิดสุไลมาน ฮุซัยนี นักการศาสนาและผู้นำมุสลิมชีอะห์ในประเทศไทย นายเลอพงษ์ ชาร์ยิด นายกสมาคมนักเรียนเก่าไทยอิหร่านและคณะได้เข้าพบเยี่ยมคารวะนายอาคิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรีที่สำนักจุฬาราชมนตรี เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558

และการแปลหนังสืออิสลามจากภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย โดยสำนักพิมพ์ศูนย์วัฒนธรรม และเผยแพร่โดยการแจกจ่ายให้กับผู้ที่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ โดยนำหนังสือที่ศูนย์วัฒนธรรมจัดพิมพ์ เข้าร่วมในงานเพื่อเป็นการเผยแพร่ศาสนาอิสลามตามพันธกิจของกระทรวงวัฒนธรรมและการแนะแนวอิสลาม เพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลามตามแนวความเชื่อสำนักคิดชีอะห์เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่สนใจได้รับรู้และเป็นการสร้างความร่วมมือและความเป็นเอกภาพของอิสลาม

ตัวอย่างหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ศูนย์วัฒนธรรม



ศูนย์วัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมของมุสลิมไทยสำนักคิดชีอะห์ ในการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการจัดกิจกรรมของมุสลิมไทยสำนักคิดชีอะห์ ศูนย์วัฒนธรรมจะเข้าร่วมหรือจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกันเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและสนับสนุนกิจกรรมของมุสลิมไทยสำนักคิดชีอะห์ในประเทศไทย



ภาพการกิจกรรมศูนย์วัฒนธรรม โดย มร.มะฮดี ฮาซันคูนีย์ บรรยาย
ที่มา :Bangkok events. (2566). ครบรอบการจากไป 1 ปี ระฮ์มัตสุไลมานี. (ออนไลน์)

ด้านการศึกษา ศูนย์วัฒนธรรม ดำเนินนโยบายด้านการศึกษาโดยสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนไทยที่มีความรู้ความสามารถ และการสนับสนุนการเรียนการสอนให้กับนักเรียนไทย นโยบายการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตอิหร่าน ประจำประเทศไทย การส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการ และการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย กับสถาบันอุดมศึกษาไทยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ร่วมกันของทั้งสองประเทศ ปัจจุบัน อิหร่านเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านการวิจัยและนวัตกรรมอยู่ในอันดับชั้นนำแห่งหนึ่งของโลก ดังนั้นบทบาทด้านการศึกษานี้เป็นบทบาทที่สำคัญของศูนย์วัฒนธรรมในการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ



17 กุมภาพันธ์ 2566 นายชัยยิตมะญูต ซาดาด ลอริญอนี หัวหน้าที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน ประจำประเทศไทย และคณะ ณ ห้องประชุม 3B อาคารพระจอมเกล้า สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มา: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). ที่ปรึกษา รวม.อว. หารือสถานเอกอัครราชทูตอิหร่าน ประจำประเทศไทย เพื่อยกระดับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสองประเทศ. (ออนไลน์).

ด้านสังคมและวัฒนธรรม บทบาทด้านวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมมีความโดดเด่นและทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและอิหร่านเพิ่มมากขึ้นในช่วงเวลาที่ศูนย์วัฒนธรรมก่อตั้งและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตลอดมานั้นพบว่าศูนย์วัฒนธรรมประสบความสำเร็จในด้านวัฒนธรรมอย่างยิ่ง เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องในด้านประวัติศาสตร์ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและอิหร่านตั้งแต่สมัยอยุธยา การนำเสนอกิจกรรมด้านวัฒนธรรม เช่น การจัดงานปีใหม่ของอิหร่านในประเทศไทย เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของอิหร่านในมิติอื่นที่ไม่ใช่เรื่องศาสนาหรือการนำเสนอผลงานศิลปกรรมของอิหร่านในโอกาสต่างๆ รวมถึงการจัดฉายภาพยนตร์ของอิหร่านให้เป็นที่รู้จักต่อนักชมภาพยนตร์เพิ่มมากขึ้น

ผลจากการดำเนินกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรม ที่ปรากฏในสังคมไทยนั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้คือ

ผลด้านศาสนา มีการสนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมุสลิมทั้งสองประเทศในมิติของการแลกเปลี่ยนนักวิชาการและนักศึกษา การสนับสนุนด้านวิชาการของทั้งสองประเทศทำให้มีนักศึกษาไทยเดินทางไปเรียนที่อิหร่านเพิ่มมากขึ้น จนทำให้เกิดกลุ่มผู้รู้ด้านศาสนาในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้นและขณะเดียวกันก็สามารถแสดงถึงการประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งของรัฐบาลอิหร่านที่จัดตั้งหน่วยงานนี้ขึ้น ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้จากจำนวนมุสลิมไทยสำนักคิดชีอะห์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในรอบ 40 ปี และนโยบายที่สร้างความเป็นเอกภาพของอิสลามที่ปรากฏในสังคมไทยทั้งด้วยปัจจัยทางประวัติศาสตร์ที่สังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับความหลากหลายทางความเชื่อและเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์และความรุ่งเรืองของอิสลามแล้วก็ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยสะดวก ซึ่งสิ่งสำคัญประการหนึ่งนอกเหนือจากความสามารถของศูนย์วัฒนธรรมแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการที่สังคมไทยเป็นสังคมที่มีขันติธรรมทางศาสนาจึงไม่มีปัญหาความขัดแย้งหรือต่อต้านศูนย์วัฒนธรรมเกิดขึ้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศอื่นที่มีการขับไล่หรือปฏิเสธการตั้งหน่วยงานศูนย์วัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ

ด้านการศึกษา ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาของไทยที่เปิดการเรียนการสอนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ทำให้มีนักเรียนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาในเรื่องของศาสนาจากอิหร่านโดยตรงในสังคมไทย ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมของกระทรวงวัฒนธรรมและแนวนโยบายของอิหร่านอย่างหนึ่ง และมีการแลกเปลี่ยนและเจรจาความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและอิหร่านเพิ่มมากขึ้น ทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของอิหร่านเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่าน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจวัฒนธรรมระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านจัดกิจกรรมและสร้างนำเสนอภาพลักษณ์ของอิหร่านให้เป็นที่รู้จักในสังคมไทยหลากหลายเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจตามมาและประสบความสำเร็จของนักธุรกิจทั้งสองประเทศ

4. สรุป

บทบาทของศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูตสาธารณอิสลามแห่งอิหร่าน ประจำประเทศไทย พบว่ามีบทบาทสำคัญที่มากกว่าการเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติตามพันธกิจเพื่อให้สำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลอิหร่านเท่านั้น แต่ศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านได้ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างประมาณค่ามิได้นั้นคือการสร้างความไว้วางใจและการให้เกียรติซึ่งกันและกันของพลเมืองทั้งสองประเทศ ซึ่งนำมาสู่ความร่วมมือและการส่งเสริมกิจกรรมระหว่างประเทศ เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ หรือการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนที่เพิ่มขึ้นโดยไม่จำกัดแต่เฉพาะมุสลิมสำนักคิดชีอะห์ และที่สำคัญศูนย์วัฒนธรรมอิหร่านเป็นหน่วยงานที่แสดงจุดยืนทางด้านวัฒนธรรมนำการเมืองได้อย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

- บาร์ตส์, โรลิ่งค์. (2555). *มายาคติ (Mythologies)*. แปลโดย วรณพิมล อังคศิริสรรพ. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ไรราน อรุณรังสี. (2544). *อิหร่านอุ่อารยธรรม*. มปท.
- อดุลย์ มานะจิตต์. (2552). *อิหร่านจากจักรวรรดิสุรรัฐอิสลาม*. กรุงเทพฯ: มุสลิมนิวส์.
- อาลีอัศนัร นุศรอดี. (2561). *แนวคิดทางการเมืองของอิมามโคมัยนี (The Political Thought of Imam Khomeini)*. แปลโดย อนุชา เกียรติธำชัย. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทพลัส.
- Moya Carey. (2010). *Illustrated Encyclopedia of Islamic Art and Architecture*. United Kingdom: Anness Publishing
- Abrahamian, Ervand. (2010). *ایران بین دو انقلاب (Iran between two revolution)*. Tehran: Amirkabir Printers Limited.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *ที่ปรึกษา รมว.อว. หรือสถานเอกอัครราชทูตอิหร่าน ประจำประเทศไทย เพื่อยกระดับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสองประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://www.mhesi.go.th>

- Bangkok events. (2566). *ครบรอบการจากไป 1 ปี ชะฮีดกอเซ็ม สุไลมานี*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://th.icro.ir/Bangkok-events>
- BERITA MUSLIM MAGAZINE. (2563). *อิหร่าน-ไทย มิตรภาพที่ไม่รู้ลืม*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://beritamuslimmag.com/berita-muslim/cover-story/%>
- Farhang. (2566). *Ministry of Culture and Islamic Guidance*. Retrieved September 20, 2023, from <https://www.farhang.gov.ir/en/profileofministry/responsibilities>